

לדמותו של ידען

משקפיים מרובעות חסרות מסגרת, שיער שלא טעם טעמו של מסרק, חולצה לבנה משתרבתת, כפתור אחד פתוח ושני שרוולים קצרים. אין לאיש ספק זהו ירוחם, או כפי שחבריו קוראים לו "ירח".

ירח מתקרב לקבוצת בני הישיבה ההומיה בפתח חדר האוכל ומטה אוזן בגניבה, מתברר כי הנושא הקריטי הוא מכתב כלשהו שהתפרסם בביטאון כלשהו של יהדות נאמנה כלשהי. ירח עיווה את פניו במיאוס, מ הרהר בפעם האלף איך איתרע מזלו לשהות עם חבורת רדודה כל כרבין כתלי אותו מוסד.

אם אתם מיחידי הסגולה שאינם מכירים את ירח, נספר לכם כי הוא בחור ייחודי למדיי. יש שיקראו לו חכמולוג, השדכנים יעדיפו מקורי, הוא עצמו מכנה זאת נוקונפורמיסט, אך אין הרבה בחורים שמצליחים לחזור על מילה זו בלי להוסיף או לגרוע נו"ן אחת או שתיים.

מאז היותו לאיש לא מקבל ירח דבר כפשוטו, חוקר ובודק, דורש ומדקדק, חוצב דרך משלו, בעמל ביגע וביזע. אם ננסה לפרט את מעשיו יכלה הדף והם לא יכלו, ולו מהסיבה הפשוטה שבעת כתיבת שורות אלו, צצה לה הנהגה חדשה במוחו הפורה. דבר אחד מובטח, לידידיו איןרגע דל.

למרות היות בית הוריו בית אברכי סטייל הרב שך, הוגה לו ירח בספרי חסידות כסדר. לא שהואמאמין ברב'ה זה או אחר, אבל הגדלת ראש היא דבר חיובי מאוד. לא מדובר על נועם אלימלךאו שם משמאל, הוא לא פרח חסידים צעיר. ירח משוטט במרחבי מי השילוח וצפונה בלבד.

בארון הספרים הפרטיים העומד לו בכניסה לבית המדרש, ניצב לו ספר עץ חיים מהוה ושעריאורה נוצץ, על שניהם רשום שייך לירחמיאל ו. אפשר להשתמש בתוך ארבע אמות בלבד (איןעל הספר את שמו המלא כמובן, ירח לא מפרסם את מעשיו). כך שלא היה בחור בישיבה שלא ידע על בקיאותו האגדית של ירח בספרי קבלה והמסתעף.

אם בספרים עסקינן, שמו התנוסס על ספרים רבים. עשרות חוברות של הרב שרייברשהסתובבו בין ספסלי הישיבה נשאו את ראשי התיבות של שמו, כך גם קבצים סודיים יותר או פחות מבית הרב ענבל לא משנה השם הפרטי. יודעי דבר ליחשו כי בתיבה סגורה תחתמיטתו טמונים להם ספרי מינים רבים. כאשר שאלו אותו על כך, היה שומר ירח על פני פוקר (אפיקורס לא המשחק), ומגיב ב"ידע הוא כח" או משפט דומה. בעת רצון חשף פעם ירח כיבקיאה הוא לפני ולפנים בספרי שבעת המינים (קאנט, שפינוזה, ניטשה, מרקס, הגל, וולטר, ואיינשטיין כמובן).

לאחר כמה ניסיונות מתסכלים ושיחות שלא עלו יפה למד ירח להפריד בין העולמות. אין עניין לדון בעצמות ומהות שביסוד שיטתו של קאנט, כמו שאין טעם לפלפל אם החלל הפנוי הוא פנומנה או נואומנה. התגובה לה זכה ירח כאשר שאל "אם חיה נוהמת

ביער כל הלילה ואף אחד לא שומע, האם היא השמיעה צליל?" סיימה את פרק שילוב הקודש והחול בחייו.

שיחה עם ירח תמיד הייתה מרתקת, צוהר לעולמות חדשים, או כפי שכונתה בישיבה "הליכת ירח". ירח ידע להסביר מה המסלול המדויק שבו אין חשש בהליכה בהר הבית, (החקרא היא צפונית בהרבה, אין על זה ויכוח). ללעוג לרעיון ההזוי שהיו שדים רוחות ומזיקים אי פעם (הרמב"ם צודק בבירור, העולם היה פרימיטיבי, התגברנו על זה). ולנפץ מיתוסים היסטוריים (הגרף פוטוצקי, החרם על החסידים, הסבא משפולי והגולם מפראג לא היו ולא נבראו).

בישיבה נפוצו שמועות רבות על מעלליו, מיעוטן נכונות, רובן רק בתכנון. כך השתתף ירח בהקמת ישוב חרדי חדש, נסע לרמאללה במסגרת ארגון שלום כלשהו, הסתובב בישיבה עם סוודר אדום, נסע בבני ברק על אופניים, נכנס ליחידות ארוכה אצל מוהרא"ש, והתגנב לקבר יוסף עם כמה יצהרניקים.

אין ספק כי ירח מטיל תכ לת בציציתו, בצנעא כמובן. הוא לא אשם אם החוט הכחול משתחרר ממכנסיו לעיני כל. די לו בערפול סביב הנושא כדי לתחזק יכולת הכחשה סבירה מול אביוהמודאג, ששני תנאים הציב לו, בלי סיגריות ובלי תכלת. לא שהוא לא הכיר את הירח שלו, אבל הוא חשש מסיכוייו לקדש איזו שהיא לבנה.

אם היית שואל את ירח האם הוא "כוכב" היה מתבדח ואומר כי ירח הוא גם כוכב. ואז היהמרצין ומסביר לך ש"מה פתאום" הוא סך הכל בחור חושב. זכותו של אדם לבחור בצרותאופקים בדרך חיים, אבל דעתו אינה חשובה לירח במחילה. איך אומר העולם? נעבאך אפיקורס הוא גם נעבאך.

כי אין מה לומר, כמה שירח חיבב אנשים שונים ומשונים, זן אחד של אנשים הוא לא סבל. אתהבניברקים המזיעים, אנשי ההשקפה. אלו שנאום מבחינתם זה "במה אתם יהודים" או "אנו קיימים יען אנו קיימים". הוא לא שנא אותם בגלל התעניינותם המשוונה בנייעס וגרורותיו, הוא לא תיעב אותם בשל הרגשתם שהם מרכז העולם. הוא בז להם בשל רדידותם, חוסר היכולת להכיל שיטות נוספות, הנחרצות בהם החליטו מה ראוי ומה פאסטנישט, אתם מבינים לבד, הרי גם אתם לא סובלים אותם ...

למען ההגינות נציין כי אף הם לא סבלו אותו, כך שהיחס היה הדדי. הבחורים בסגנון זה כינאותו כופר, והוא הגיב בציניות מתובלת במילים לועזיות, שגרמו להידרדרות השיח בשל חששם כי הוא מרעיף עליהם קללות שונות.

למעשה הסתובב לו ירח בתחושות מעורבות, מלבד הבוז שהוא רחש לכלל הציבור, היה גם תסכול. קשה לחיות במקום לא מבינים את ערכך, שקוראים לך מוזר כי אינך לועס מתבואתהשיגעון, שערכך בשידוכים נמוך יותר מערכו של האידיוט שאחרי זמן חורף בבא בתרא עדיין שואל סתירות מרש"י על בבא בתרא לרש"י במקומות אחרים.

כל חייו ייחל ירח למצוא פינה בה יוכל לפרוש את כנפיו, להפגין את נוצותיו לעין כל בלי מבטים מוזרים והמסתעף.

ההזדמנות צצה לה לפתע, חבר של חבר שאל אותו אם הוא מגיע לכנס. ירח לא שאל כמובן איזה כנס? אלא המהם משהו לא מחייב תוך ניסיון לדלות פרטים נוספים. מתברר כי החבר אינו כסיל, הוא הבין כי לירח אין מושג קלוש על הכנס, פיזר מילים לא מחייבות ונעלם.

חוש הריח של ירח מפותח למדיי, לחץ פיזי מתון על אי אלו ממכריו המשכילים חשפו לו כימתקיים כנס סודי של אנשי העולם הגדול. הבקיאים והיודעים, החכמים והעמוקים. כנס שלכל המי ומי.

ירח החליף את הלחץ הפיזי המתון באמצעים חריפים יותר, ואחר שלשה לילות זכה לברך עלהמוגמר. בתיבת המייל הסודית שלו אי שם בחדר מחשבים נסתר בפאתי העיר, הופיעה הזמנה לכינוס. כתובת ההזמנה הייתה קשקוש לא קריא כלשהו תחת הכיתוב "דה ווינצ'י". ירח הפיקח הבין מיד שזה אמצעי למנוע מהמון העם להופיע במקום. הוא כיוון את מראתהתפילין אל מסך המחשב והכתובת הופיעה מול עיניו.

ירח ספר את הימים עד הכינוס הגדול. הוא רענן את המילים הספורות שידע באנגלית. חזר על המילה אפולוגטיקה ונונסנס עד שהצליח לומר אותם בלי אף טעות. חידד את דעותיו על הגניזההקהירית, הגניזה החרסונית, והגניזה ההולנדית גם אני לא מכיר- ד.ה. והמתין.

היום הגדול הגיע, ירח נפלט מהאוטובוס בפתחו של המושב בו התקיים הכינוס, לבושבמחלצותיו המהוהות ופסע לעבר האולם. נרגש לפגוש סוף סוף אנשים כלבבו שיעריכו אתידיעותיו. להחליף רשמים ושיטות, להיות בחברת בני אדם במקום בחברת חמורים.

ירח נטל תכנייה של הכנס והתלבט היכן להתחיל. האם בהרצאה המרתקת "אברהם הרואה – רבי אברהם אבולעפיה והקבלה האקסטטית", או שמא ברב שיח בנושא "סמכות המנהגיםבימינו -מהמהרי"ל עד הגר"א". אדהכי והכי שוטט ירח בין המתאספים והטה אוזנו לשיחות החולין והקודש המתנהלות, מחפש הזדמנות להשתחל לאחת ההתגודדויות.

אוזניו הדרכות קלטו נושא בו הוא בקיא היטב. חרדי מקריח כבן ארבעים דיבר בלהט על הידע המדעי בזמן הגמרא. ירח חיכה לשעת כושר. האיש תקף במרץ את החלונות והגלגלים שברקיע והסביר כי תפיסת חז"ל היא המודל הגאוצנטרי אבל אחרי שהוכח כי המודל ההליוצנטרי הוא הנכון אין טעם במדע המובא בגמרא. ירח זיהה הזדמנות והחליק לשיחה, "לפי תורת היחסות של איינשטיין אין כל עדיפות למודל ההליוצנטרי על פני הגאוצנטרי" העיר ירח בקול. המקריח הפנה את ראשו בזווית של תשעים מעלות

וענה, ביחס לשקיעות ולזריחות ברור שהגורם הוא תנועת כדור הארץ על צירו אחרת
איך תסביר את תנועת הכוכבים במעמקי היקום, הם נעים יותר ממהירות האור?

ירח התבלבל מעט, לא היה לו מושג מה הקשר בין מעמקי היקום לתנועת כדור הארץ.
למעשה אין לו דוקטורט בפיזיקה או ידע ממשי בתחום, הוא פשוט ראה את הטענה
הזאת בעבר בעלון כלשהו והיא עבדה לו תמיד, ירח השתמש בה פעמים רבות והתגובה
היחידה שזכה לה היא "מה זה גאוצנטרי"? אל דאגה, איש כירח לא יישאר בלי תשובה,
בדיוק למקרים אלו יש את הג'וקר, התגובה שאין עליה תשובה. ירח כחכח בגרונו והגיב
בזריזות, אם נוסיף את מכניקת הקוונטים למשוואה הרי שהכל אפשרי, כמו חתולו של
שרדינגר, הלא כן?

המקריח הסתובב במלואו, ונעץ בירח מבט. ברכיו של ירח פקו, לא היה זה מבט, היה
זה המבט.

אותו המבט שירח נהג לנעוץ בבחור המסכן שאיתרע מזלו לדבר איתו. השילוב הקטלני
של בוז, רחמים והתנשאות. המקריח פצה את פיו ואמר, "מכניקת הקוונטים אה?".
"ראה נא, איאפשר לדעת פיזיקה מספרי מדע פופולארי, אם אתה רוצה לדעת פיזיקה
ולו ברמת בית ספר, כדאי שתקרא ספרי לימוד. מוטב שלא תדבר על מה שאינך מכיר,
אתה מבין?"

ירח ניסה להציל את כבודו הרמוס קשות, "לא מכיר? את תורת היחסות אני מכיר מגיל
עשר "מלמל. "זה ניכר לעין" גיחך האיש. "אני מקווה שגמרא אתה לא לומד מקומיקס
".

אם נותרו שאריות כבוד סביבו של ירח, הם התאדו מהר יותר מליקר בננות בזכרון משה.
אך לא איש כירח ייכנע.

אסף לו ירח את מטר שבעים ושמונה סנטימטריו, עטה הבעה סמכותית על פניו, וענה.
פיזיקה לא ממש מעניינת אותי, אני מתמחה בעיקר בפילוסופיה, "אהבת החכמה" כן?
"העז לדעת אזור אומץ להשתמש בשכלך שלך" פניו של המקריח הקרינו התעניינות
מסויגת, "פילוסופיה אתה אומר? יפה יפה, רציונליזם או אמפיריציזם?" ירח לא
התבלבל והגיב בפסקנות, "אני נוטה יותר לשילוב ביניהם, שמעת על קאנט?" "שמעתי
משהו" המהם המקריח, "נראה שאתה שוחה בחומר, קראת לבטח את ספרי היסוד?
את ביקורת התבונה הטהורה, הגיונות שלדקארט כמובן, מסכת טבע האדם, כתבי זנון
מאילאה, אכן.?"

ירח נדרך מעט, הוא אמנם בקיא בפילוסופיה, אבל הוא לא ממש קר-א את כל הספרים
הנ"ל, לא שהוא לא ניסה להתחיל את ביקורת התבונה הטהורה, אבל מכנה משותף יש
לספרי פילוסופיה ולספרי טלפונים, הם משעממים, והמידע הנצרך מהם קיים ברשת.
כך שירח הגיב בקול בוטח, ברור שקראתי אותם, זה בסיסי.

באמת? התעניין האיש, תוכל אולי להשאיל לי את כתבי זנון? לא הצלחתי להשיג אותו בספריה העירונית. ירח נשאר אדיש כצנון והגיב. "הוא לא אצלי, עבר זמן רב."

כל כך חבל הצטער המקריח, הספר הלז אבוד במשך אלפיים שנה, עד שמישהו זכה לקרוא אותו והנה הוא נעלם שנית. אין לזנון מזל.

"טיפ לחיים" המשיך המקריח וכרך את פתיל הציצית האחרון בתכריכו של ירח. "אל תלמד פילוסופיה מויקיפדיה, היא לא מקור אמין". "מה פתאום ויקיפדיה" גמגמה גווייתו של ירח.

"סליחה המכלול" הגיב המקריח, "קבל את התנצלותי."

ירח שקל לקבור את עצמו באופן פיזי למדי בדשא שלמרגלותיו. קיווה להתעורר מהסיוט ולגלות שהוא נמצא בכל מקום אחר, כגון גוב אריות זועמים או אפילו רחוב רבי עקיבא בשישיבצהריים, רק לא כאן. מוחו המפורסם של ירח איבד שליטה על גופו. רגליו נשאו אותו מאליהם הרחק מהמתגודדים, רק להיעלם מהאזור כמה שיותר מהר.

רק בשבתו באוטובוס ממוזג קלות שהוביל אותו בבטחה אל עבר הישיבה, מצא מוחו של ירח את דרכו למקומו הטבעי, וירח החל לשחזר את מה שאירע. לאחר שמצא מאה תגובות הולמות, אותן היה ראוי להצליף במקריח חסר הבינה, תגובות שהיו גורמות לו להבין את מקומו המגוחר.

החל ירח לחשוב על תוכן הדברים.

מתברר כי הידיעות עליהם כה התגאה לוקות מעט בחסר. כדי לדעת פיזיקה צריך להכיר יותר מאשר הביוגרפיה של איינשטיין. הוא צריך להעלות הילוך, להתחיל לעבוד קשה, כדי לדעת באמת.

ירח לא רגיל להתאמץ, עד עתה בא לו הכל בקלות. היה ברור לו שאם לא היה גדל במשפחה החרדית מן הסתם היה מכהן כעת כשופט בבית המשפט העליון או בבית הדין בהאג. הוא מתמודד עם הסוגיות בג' הבבות בקלות, קורא קבצי פסיקות של בית המשפט העליון, הסבהחלט לא משהו מיוחד, היכולות שלו גבוהות הרבה יותר וגם זה מקצת שבחו.

לחלופין יכול היה לצמוח למתמטיקאי דגול או פיזיקאי מפורסם, את הסוגיות בסוכה הוא צלחבלי מאמץ, גם תורת היחסות לא נראית קשה יותר משטיקל ר' חיים שבידוע מוחו הוא כמוחם של שני איינשטיינים.

כעת החליט ירח לממש נתונים אלו, ללמוד ברצינות פיזיקה ופילוסופיה, לא בגלל שחסר לומשהו כמו בשל הרצון להשפיל את המקריח הלז, למחוק את החיוך האווילי והמבט הידעניהמרוח על פניו המכוערות (אין מה לומר, ירח היה עצבני).

היום קצר והמלאכה מרובה, ירח מחליט לשנות את היעד, במקום המיטה בישיבה פונה לו ירח בצעד נמרץ אל בנין הספרייה העירונית, יש לו כמה שעות כעת להשלים את המעט שיש לולהשלים.

ירח מטפס לו לקומת העיון, שם מסתתרים הספרים האמתיים ושולף מהמדף את "פיזיקה למתקדמים" לאחר ג' דקות של דפדוף נמרץ מתברר לו שאפילו את אותיות האנגלית שלהנוסחאות הוא לא מבין שלא לדבר על הנוסחאות עצמן. יורד לו ירח ל"פיזיקה למתחילים" מבוא לפיזיקה המודרנית "פיזיקה בקומיקס" הספר הראשון שלי - פיזיקה לאט לאטמתבררת לו האמת המרה, אין לו הבנה בפיזיקה ולו כזנב הלטה. ירח ניגש לארון אחוז תזזית, מדפדף בספרי פילוסופיה ומשפטים, כימיה וגאומטריה, האמת המרה מחלחלת למוחו, הוא יודע חילוק רי"ש, יודע שיש משפט פיתגורס גם אם הוא לא זוכר אם הוא דווקא במשולש שווהשוקיים, הוא יודע למנות ארבעה קיסרים רומיים, מהו ניוטרון ואת שמו של החתול של שרדינגר, בדיוק כמו הילד שקרא את "פיזיקה בקומיקס" וז-ה-ו. ילד ממוצע בכיתה ה' בבית ספר ממלכתי יודע הרבה יותר ממנו, למרות פירות הבאושים של החינוך החילוני כמובן.

מקום טוב לסיים, לא? לחתוך לקטע מתנשא בו אלעג לכל ה"חכמים", להגג כמה הגיגים וזהו. לצערי התחלתי לחשוב מדוע פלוני ואלמוני חושבים שהם יודעי כל? מה משכנע בחור בשיעור א' ישי"ג שהוא שווה לשופט עליון? הנה ההמשך:

רוחו של ירח נשברה, קם ממקומו, ראשו סחרחר, ירח מבין את הטעות בה הוא חי. מבין הררי המידע, מתוך כיסוי אחר כיסוי של נשמתו, חש ירח איך נחלץ ה"אני" האמיתי שלו, נקודת האמת השרויה בנשמתו. "עברי אנוכי" זועק ירח בעמקי נפשו, (אין לו מושג מה זה "האני האמיתי", אך ברגע זה החליט ירח כי אלו המשפטים אותם יכתוב בספרו האוטוביוגרפי לבני הנעורים שהוא מתכנן להוציא. אולי יקרא לו "ירח אטלס"). מהי נקודת האמת אתם שואלים? דרך בית אבא כמובן, אותה קבל אביו מאביו עד הרב שך ולמעלה בקודש. מעתה הוא בחור ישיבה רגיל לכל דבר, אין בראשו כי אם ד' אמות של הלכה, ועוד כמה טפחים של השקפה.

רווחה פשטה בלבו של ירח, רגליו מרחפות, מוליכות אותו היישר אל בית המדרש, שם סמוךונראה נמצא חדר הקפה, בו יפשוט ירח את חזותו האינטלקטואלית ויהפוך להיות "ישיבהבוחער" מן המניין.

דומיה נבוכה התפשטה לה ברחבי חדר הקפה בעת כניסתו של ירח, הבוז הגלוי שרחש ליושבי החדר היה ידוע לכל. אך ירח שחזר לשמו המקורי ומעתה הקפיד על ירחם דייקא, לא נרתע.

חתר בנחרצות אל עין הסערה, מרכז חדר הקפה, שם ניצב לו אמיתי בכבודו ובעצמו.

אם אתם ממש משועממים והחלטתם למצוא את הפכו של ירוחם, הרי שאמיתי הוא התשובה. ג'ינג'י שדוף ועצבני, מומחה לפוליטיקה ונייעס, בקיא בסדר הניגונים שהיו ביד אליהו ובסדר חברי המפלגה ביהוד, מלא להט שלא יודע שובעה.

אמיתי לא נבהל מירוחם, הוא לא נבהל מאף אחד. באת להטיף לנו? מסנן אמיתי. עוד התייפיות שמאלנית? "ממש לא" עונה ירוחם. "התבגרתי, עזבתי הכל, הנה אני כאן". עיניו של אמיתי נצצו, נס חנוכה פורים ושאר ניסי מגילת תענית קטנים על היום הזה, מציין במחשבתו את היום ומתכוון להודיע על פורים ירוחם שייחגג מכאן ואילך בתאריך זה. "תעשו מקום" הוא מכריז, במקום שבעלי תשובה עומדים". ירוחם מתכווץ מעט, אבל הכל שווה למען המטרה הנעלה. ניצב הוא איתן במרכז החבורה ומקשיב לשיחה הערה.

שיחה ערה זו לשון המעטה, ההגדרה המדויקת היא שיחה היפראקטיבית, קפיצה מנושא לנושא, קישורים שלא יעלו על הדעת, שמונה בחורים מדברים יחד, סך הכל שיחה.

אז בין שברי המשפטים קולט ירוחם ש: צריך לעשות טרנספר לערבים. החטופים נמצאים ברפיח המצרית יחד עם סינוואר ודף. זלנסקי יכול לגמור את פוטין אבל בידן לא מרשה. זלנסקי המציא תרופה לקורונה אבל פייזר לא מרשה. כל הרופאים רוצחים. כל השופטים אנטישמים.

השמאלנים ורון צור רוצים להחריב את המדינה. הגיע הזמן להחריב את המדינה. המדינה היא חורבן. צריך להתיישב בעזה. ההתנתקות היא טעות. להתנתק מהם ומהמונם. ילדי טהרן, ילדי תימן, קצבאות ילדים. המדינה גונבת את החרדים, העסקנים החרדים גנבים, מותר לגנוב מהמדינה...

ירוחם התבלבל לגמרי משטף המידע, עובדות רבות כל כך שהוא לא הכיר, ידיעות מרעישות הנאמרות בביטחון רב. רק לפני שעה קלה הפנים כי אינו יודע דבר והנה חבורה שלמה יודעת כל. ירוחם לא התאפק ושאל "מי אמר לכם?" לרגע הסערה עצרה, שמונה זוגות עיניים ננעצו בירוחם, ואז נענה במקהלה "מה השאלה? זה השכל הישר." כאשר מעלה אני במחשבתי מי הם יודעי כל, למי יש דעה ברורה ומוחלטת בכל נושא, צצים להם שש קבוצות.

פוליטיקאים, שופטים, עיתונאים, אקדמאים, חרדים, נהגי מוניות.

ברצוני לבאר את הסיבה לפלא זה:

כאשר אדם שואל את עצמו אם הוא יודע דבר מה, אם הוא מבין בעניין מסוים, השאלה מורכבת משני חלקים. האם הוא יכול לדעת את זה? האם הוא אכן יודע?

אם אדם יסבור כי הוא אכן יכול לדעת משהו מסוים, ההכרעה שלו שהוא יודע אינה לפי מבחן אבסולוטי כלשהו אלא לפי הסביבה. אדם משווה את עצמו לסביבתו, אם הוא

יודע יותר מאחרים הרי שהוא יודע. רופא מומחה הוא לא זה שיודע לרפא כל מחלה, אלא זה שיודע יותר טוב מרופאים אחרים. הנקודה היא שמי שלא חושב שהוא יכול לדעת משהו מסוים לא משווה את עצמו לאנשים אחרים שאף הם אינם יודעים, אין לו אף סיבה לחשוב שהוא יודע.

פוליטיקאים ושופטים אמורים לדעת מתוקף תפקידם, אין הגיון בכך שמי שאינו מבין במשהו יחליט עליו. אם המציאות היא שמישהו שאינו מבין בביטחון למשל יכול להחליט על מהלכים צבאיים, הרי שאותו אחד יסבור שהוא אמור להבין בביטחון. מכאן ואילך הוא משווה את עצמו לסביבתו, האם הוא מבין פחות מאנשים אחרים? פחות משופטים אחרים? פחות מפוליטיקאים אחרים? אם התשובה היא שלילית הרי שהוא משוכנע שהוא מבין בביטחון, למרות שהוא היה אפסנאי בצבא. (גם אנשי תקשורת משתייכים לקבוצה זו עם התאמות נדרשות).

אקדמאים וחרדים מגיעים ממקום אחר, החינוך לידע והדרישה לידע גורמים לתחושה שהם יכולים לדעת הכל. "מי שמבין ר' חיים יכול להבין כל דבר" מוכר? אין הגיון שגוי עם ראש שלגוי יוכל להמציא משהו שחרדי עם ראש של חרדי לא יבין בעשירית מהזמן. אותו דבר אצל היושבים באקדמיה, "מבצר הידע". אין כל סיבה שאידיוט שמחזיק רובה יבין יותר מהם בביטחון, או במדיניות חוץ. הם אבירי הידע, הם החכמים, הרי שהם אמורים להבין בכל.

כעת שואלים אנשים את עצמם האם הם אכן יודעים? בשביל זה מסתכלים סביב. חרדי רואה שהוא "לא מבין" בזבחים, יש מספיק אנשים בסביבתו שיודעים זבחים כדי להבין שצריך ללמוד את זה בשביל לדעת. אקדמאי רואה שהוא לא יודע כימיה, יש מקצוע כזה שאנשים אחרים למדו אותו ולא הוא. אבל חרדי לא רואה שהוא לא מבין בכלכלה ואקדמאי לא רואה שהוא לא מבין בדת. התוצאה היא אברכים שמשקיעים במכרות זהב ואקדמאים שמביעים דעות בתלמוד, בקצרה, מביך.

כמו שאתה מבין ששופט שמביע דעות בהכשרת נשים לתפקיד רבני זה מצחיק, כך חרדי שמביע דעה על איך לנצח בעזה זה מטומטם. אתה לא מבין בזה כלום, אין לך מושג בביטחון, אתה לא יודע איפה עזה נמצאת, למה יש לך דעה? 2500 שנה של מלחמות על הארץ הזאת, אבל אם ייתנו לך את המושכות זורקים את הערבים לירדן והכל מסתדר, כמה סכלות נדרשת בשביל זה? אין לך מושג במדיניות, נאדה, אפס, זירו, אבל אתה יודע בדיוק מה צריך לעשות עם החטופים, מה עבר עליך? לא למדת רפואה שבע שנים, גם לא שבע שעות, אבל אתה יודע מה הטיפול שצריך לתת לחולי קורונה. אין לך טיפת הבנה בכלכלה, אבל אתה יודע שהמדינה מקפחת אותך במיסים, אין צורך לבדוק, אין צורך לדעת, העיקר שאין מישהו בסביבה שיודע יותר ממך, זה התנאי היחיד.

כך מוצאים אנחנו את עצמינו עם מטפלים רגשיים שלמדו קורס בן שלשה מפגשים. מתלבטים אם הטיפול באסתמה הוא קורטיזון מרופא או משחה ששכנה פיתחה.

בעצמה. מגלים שרשאמור לייצג אותנו נואם על חזרה לגוש קטיף. עם יועצי השקעות
שההשקעה היחידה שלהם היא בפרסומת לקורס שהם מעבירים. עם שכן שמחליט
לבנות לבד כי מי צריך קבלן. עם ...
השלם את החסר .

ביטחון עצמי הוא נפלא, יהירות ועיוורון זה מסוכן.